

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výukový materiál pro projekt Elektronická školička

reg. č. CZ.1.07/1.3.05/02.0041

Desatero pro organizaci soutěže o nejlepší digitální učební materiál (DUM)

Ondřej Neumajer, 2012, 9 stran

Obsah

Anotace	3
Úvod – fenomén DUM.....	3
Desatero doporučení pro organizátory soutěží	4
Desatero doporučení pro účastníky soutěží.....	8

Anotace

Článek se snaží poutavou formou desatera doporučení shrnout hlavní pravidla pro pořádání úspěšných soutěží učitelů v tvorbě výukových materiálů. Zároveň předkládá desatero doporučení pro účastníky, kteří se takových soutěží účastní. Cílovou skupinou jsou především pedagogičtí pracovníci, nicméně materiál je využitelný i pro organizátory ze státního, veřejného či komerčního sektoru, kteří pořádají obdobné aktivity pro pedagogické pracovníky.

Úvod – fenomén DUM

Digitální učební materiály jsou fenoménem, který postupně a masivně proniká do regionálního školství. Termín, který dal světu v roce 2008 [Metodický portál RVP.CZ](#) se postupně stal synonymem pro výukový materiál, který vytváří učitel v elektronické podobě a je určen pro žáky, které by měl aktivizovat. Zkratka DUM se dostala do projektu EU peníze školám, kde se stala skutečným šlágre. Tisíce učitelů po celé republice vytvářejí stovky tisíc DUMů. Aktivní ředitelé, zřizovatelé, firmy či dokonce samotné [ministerstvo školství](#) pořádají soutěže a přehlídky nejlepších DUMů a snaží se tím podpořit výměnu pedagogických zkušeností a růst kvality učitelů.

Jakožto zaměstnanec Výzkumného ústavu pedagogického, autor konceptu DUM a spoluautor tohoto názvu jsem byl v minulosti mnohokrát přítomen přehlídkám, kde učitelé přijali roli prezentujících a mezi sebou soutěžili o nejlepší DUM. Aby byla tato zkušenost užitečná všem, pokusil jsem se sepsat doporučení, kterými je vhodné se řídit při organizování takových soutěží. Ve skutečnosti je možné tato doporučení použít i na jiné typy soutěží (výukové projekty, webové stránky škol atd.), a to nejen pro učitele. Hlavním cílem takových soutěží by nemělo být výsledné pořadí účastníků, hlavní potenciál takových aktivit je skryt v možnosti vzájemného učení se a inspirace, výměny pedagogické zkušenosti mezi učiteli.

Desatero doporučení pro organizátory soutěží

1. **Vytvořte web soutěže**, kde srozumitelně celou soutěž i s detaily představíte. Například [soutěž DOMINO](#) představuje na [svých stránkách](#) i po ukončení soutěže všechny DUMy, které byly do soutěže zařazeny, [soutěž ORIGIN](#) umístila na [samostatný web](#) interaktivní sborník se všemi příspěvky. Kdokoli si je může stáhnout a používat. V průběhu soutěže pořizujte fotodokumentaci, kterou pak můžete umístit na web soutěže. Například z finále soutěže [Partners in Learning Forum](#) zveřejnili její organizátoři v roce 2012 celou [reportáž](#).

The screenshot shows the website for the DOMINO competition. At the top, there is a header with the logo of the National Institute for Further Education (NĀDV) and the text 'DOMINO ČESKÁ REPUBLIKA'. Below the header, there is a navigation menu with links for 'AKTUALITY', 'O SOUTĚŽI', 'KONTAKT', 'PROCHÁZET OBJEKTY', and 'PŘIHLÁSIT SE'. The main content area is titled 'SEZNAM VLOŽENÝCH OBJEKTŮ' and 'Oblast 2'. There is a pagination link '[1] 2 3 4 5 ... | poslední'. Below this, there is a table listing the submitted objects (DUMy).

	Název Objektu	Autor
	Abeceda - první seznámení	finálový objekt
	Jazyk a jazyková komunikace	Marie Novotná
		ZŠ Pardubice - Polabiny, Prodloužená 263
	B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček	finálový objekt
	Umění a kultura	Mgr. Pavlína Janderová
		ZŠ Lanškroun, nám. A. Jiráska 140
	Český jazyk pro 5.ročník ZŠ praktické - interaktivní opakování a procvičování učiva	finálový objekt
	Jazyk a jazyková komunikace	Denisa Lárová

Obrázek 1 Web soutěže DOMINO umožňuje návštěvníkům procházení a prohlížení jednotlivých DUMů i po skončení aktivity

2. **Zveřejněte dopředu kritéria hodnocení** a zaměření soutěže. Koncept DUM je v ČR sice všeobecně sdílen, přesto existují rozdíly, jak jsou DUMy jednotlivými pořadateli soutěží pojímány. Pro zajímavost si můžete přečíst původní [specifika DUM](#) z Metodického portálu. Zveřejněním kritérií předejdete možnému rozčarování účastníků i organizátorů. Důležité je například upřesnění, zda se v případě prezentace výukových objektů jejich autory hodnotí pouze samotný výukový objekt nebo i vystupování prezentujícího a dojem z prezentace. Součástí kritérií by mělo být i vybudnutí k respektování autorských práv, nejlépe i s odkazem na informace, kde se mohou zájemci dozvědět více, viz např. rubrika [Informace pro autory](#).

O portálu | Projekt | Pro média | Pravidla | Pro autory | Partneři | RSS | Statistiky | Kontakty

Uživatel nepřihlášen | Přihlásit
Registrace | Zapomenuté heslo

Metodický portál
inspirace a zkušenosti učitelů

Hledej...
 v modulu Blogy
 na portále

Titulka Články DUM Odkazy AudioVideo Wiki Diskuze **Blogy** Digifolio E-learning Profil Škola²¹
EJP

ÚVODNÍ STRANA SEZNAM BLOGŮ BLOGEŘI VIP BLOGY REGISTROVAT SE A ZALOŽIT NOVÝ BLOG

Navigace: [Blogy na Metodickém portále](#) » [Metodika](#) » [DUMání nad DUMy](#) » [Patří sem ten DUM?](#)

Patří sem ten DUM?

Metodickému portálu rvp.cz trvalo dva roky, nežli začaly autorské příspěvky chodit samy od sebe, tedy bez systematického a adresného vyhledávání autorů. V případě DUM to trvalo dva měsíce.

Od února 2008 mohou aktivní učitelé vkládat vlastní učební materiály do části Metodického portálu nazvané Digitální učební materiály (DUM). Ačkoli se k propagaci portálu nepoužívají tradiční hromadné marketingové nástroje (rozhlas, televize, billboardy atp.), ale především vybrané nástroje cílené na aktivní učitele (vystoupení na vzdělávacích konferencích, návštěvy škol, články v pedagogických médiích atp.), zaregistrovalo se za tři měsíce přes sto autorů (autor = registrovaný uživatel, který vložil DUM)

Každý zaregistrovaný uživatel může na portál vkládat vlastní DUMy, za což mu náleží finanční odměna. V části pro autory je stručná příručka pro autory. Do systému recenzí jsou ale postoupeny pouze ty DUMy, které respektují **specifika digitálních učebních materiálů na Metodickém portálu**.

Proč jsme vlastně specifika stanovili? Odpověď je jednoduchá – **nechceme být bezbřezí**. Chceme, aby Metodický portál pracoval na jasných pravidlech a uživatelé věděli, co od něj mohou očekávat. Nechceme se stát skladištěm, které je svým obsahem pro všechny a v důsledku pak vlastně pro nikoho (jak se to stává jiným katalogům vzdělávacího obsahu).

Specifika DUM:

- **Soulad s RVP** – Výzkumný ústav pedagogický v Praze je autorem rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání a gymnázia. Těžko tedy hledat instituci, která by byla povolanejší pro další podporu školské reformy. Právě tou chce Metodický portál být.
- **Přiřazení k očekávanému výstupu** – činnostně zaměřené očekávané výstupy vyjadřují, jaké úrovně osvojení učiva mají žáci na konci vzdělávání, resp. období, v daném oboru dosáhnout, tzn. jakými žádoucími vědomostmi, dovednostmi, postoji a hodnotami mají disponovat. Očekávané výstupy jsou v rámcových

ONDŘEJ NEUMAJER

autor: Ondřej Neumajer
publikováno: 26. 5. 2008 v 9.42
kategorie: DUMání nad DUMy

počet zobrazení: 3241
RSS komentářů: [RSS 2.0](#)

Metodika

O blogu

Blog určený všem, kteří chtějí neformálním způsobem nahlédnout do kuchyně vývojového týmu nejnavštěvovanějšího českého portálu pro pedagogogy.

Spoluautoři

- PaedDr. Karel Tomek
- Lukáš Križko
- Lenka Urbanová

Obrázek 2 Originální specifika DUM zveřejněná po prvním uvedení konceptu digitálních učebních materiálů v roce 2008 na Metodickém portálu jako blogový příspěvek

3. **Stanovte vhodné soutěžní kategorie.** Je to jedna z možností, jak objektivizovat hodnocení. Srovnávat např. DUMy pro žáky praktické školy s DUMy pro nadané žáky gymnázia je značně obtížné.

4. **Zajistěte pestrou porotu**, odborníky teoretiky, praktiky ze škol a třeba i zástupce politiků – jen tak se rodí spolupráce, která může být užitečná všem. Porota by měla být odborná, to je základ, nicméně vzděláváním se může zabývat i člen zastupitelstva a právě přibližováním učitelského povolání lidem vně školství je možné bojovat o zlepšení postavení vzdělání ve společnosti. Ideální je takový postup, kdy je porota dopředu seznámena s kritérii hodnocení, organizačními pravidly a má možnost se k soutěžícím DUMům dostat před prezentací, tedy zpravidla on-line. Nikdy ale nespolehejte, že toho všichni porotci využijí.
5. **Zvěte účastníky a hosty s dostatečným časovým předstihem**. Často jsou soutěže organizovány tak, že vybrané práce postoupí do veřejného přehlídkového (prezenčního) kola, kdy ve stanoveném čase musí autoři představit porotě a dalším účastníkům soutěže svůj výukový objekt. Pozvánky na takové klání je vhodné posílat cca měsíc dopředu a účast si nechat potvrdit.
6. **Řiďte časování prezentací**, udělejte delší přestávky, které je v případě časové tísně možné zkrátit. Většina prezentujících inklinuje k přesahování stanoveného časového prostoru (typicky 10-15 minut), a proto je vhodné mít domluvený signál, kterým prezentujícímu dáte najevo, že mu zbývají poslední, např. 3 minuty času (semafor, moderátor dojde do určitého prostoru vpředu, atp.). Na začátku přehlídky je vhodné jmenovitě představit jednotlivé členy poroty, v ideálním případě by před sebou na stole měl mít každý na cedulce své jméno. Představit by se měl i každý soutěžící před přednesením svého příspěvku.
7. **Na přehlídce jednotlivých prací zajistěte technickou podporu**. Při prezentacích vždy něco nefunguje, od ozvučení učebny či sálu až po samotné spuštění prezentace. Dostatečně dopředu dejte účastníkům vědět, jaký software mohou používat, případně, co mají dělat, pokud hodlají používat jiný. Je-li soutěž závislá na připojení k Internetu (např. soutěž o nejlepší webové stránky školy), zajistěte náhradní, alespoň nouzové, připojení k Internetu. Např. přes mobilního operátora s tarifem připojení na jeden den to nemusí být ani drahé.
8. **Zapojte do soutěže diváky**. Kromě účastníků soutěže můžete pozvat i další diváky, typicky učitele školy, ve které se přehlídka přihlášených prací odehrává. Opět tím pomůžete šířit zkušenosti mezi pedagogy. Zapojte je do hodnocení, například samostatnou cenou diváků. Vhodné je taktéž umožnit divákům klást každému soutěžícímu po jeho prezentaci otázku. Bez kvalitního moderátora, který celou soutěž řídí, se samozřejmě přehlídka neobejde.

9. **Akreditujte akci** v systému DVPP MŠMT. Výměna pedagogických zkušeností podporuje růst kvality učitelů, a není tudíž problém tuto akci [akreditovat v systému Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků](#). Za absolvování akce pak můžete účastníkům nabídnout osvědčení o absolvování akreditované akce. Pokud budete o akreditaci přemýšlet, je vhodné zařadit na začátek přehlídky (nebo naopak na její konec, např. na dobu, kdy porota rozhoduje o vítězi) příspěvek odborníka k dané problematice, v případě DUMů třeba na téma autorského zákona. V soutěži [Partners in Learning Forum](#) například organizátoři zajišťují krátký telemost s významným zahraničním odborníkem nebo alespoň vzkaz soutěžícím od generálního ředitele společnosti Microsoft pro Evropu.

10. **Zajistěte ceny pro výherce.** Tento bod je asi nejméně důležitý, ale detaily dělají celek a i drobné dárečky nebo upomínkové předměty mohou zájemcům udělat radost a soutěž dlouho připomínat. V době realizace projektu [EU peníze školám](#) je ochota participujících komerčních společností na vrcholu vstřícnosti a byla by škoda nějaké sponzory nezkusit oslovit. Možná budete sami překvapeni, jak vstřícní k vám budou.

Desatero doporučení pro účastníky soutěží

1. Dopředu se **seznamte s kritérii soutěže**, soustředte se na ně. Zdá se to být doporučení úsměvné, ale často se do soutěží dostávají materiály či projekty, u nichž autor zcela dobře nepochopil, o co přesně v soutěži jde.
2. Při prezentaci **buďte zapálení a přirození**. Většinou pravidla soutěží hodnotí pouze samotný DUM či projekt, nicméně porotci často podvědomě v hodnocení zohledňují také to, jak na ně prezentující učitel zapůsobil.
3. Z Vaší prezentace se **nebojte udělat tak trochu show**. Ptejte se diváků i poroty na správná řešení, ale raději adresně nevyvolávejte. Ještě byste mohl(a) nějakého slovučného člena poroty nachytat na švestkách neznalosti, a to by jistě bylo oboustranně nepříjemné.

The screenshot shows the eTwinning website interface. At the top, there is a navigation bar with the eTwinning logo, the text 'Komunita evropských škol', and links for 'Úvod', 'O nás', 'Ambasadory', and 'Kontakty'. A search bar is also present. The main content area features a post titled 'Blahopřejeme projektům k získání certifikátu Quality Label' dated 22. 9. 2011. The post text describes the evaluation process for the Quality Label certification, mentioning that projects were evaluated by three judges based on their presentation and partnership. A list of projects that received the certification is provided, including 'A Taste of Math', 'Our lives here and there', 'Funny Experiments..', 'Touch the World Two', 'My city through my eyes', 'Nebojradko a jeho dobrodružstva', 'Job Worth Doing', 'Job Worth Doing', 'Spring is coming', 'Spring is coming', '4 Seasons with eTw', 'Werbung macht den', and 'Měřím okolní svět'. The list includes the names of the schools and their locations. On the right side of the page, there are several promotional boxes: 'Chcete Vaši školu zapojit do aktivity eTwinning?', 'Harmonogram metod. seminářů', 'Kalendář akcí pro učitele', 'Nevíte si rady?', and 'Newsletter Škola v síti'.

Obrázek 3 Inspiraci pro aktivity, DUMy a projekty je možné hledat mezi projekty, které získaly certifikát eTwinning Quality Label

4. Při prezentaci Vašeho DUMu se **soustředte nejen na představení** samotného materiálu, ale také ukažte, jak jej s dětmi ve výuce používáte. Vhodné je do prezentace zařadit fotografie dětí, když jste s nimi daný objekt využívali. Prezentace ale zase nesmí sklouznout do takového extrému, kdy hovoříte pouze o využití DUM ve třídě a samotný objekt nepředstavíte. Vyváženost prezentace je zkrátka více než vhodná.

5. **Mějte připravenu i záložní variantu.** Technologie často nefungují tak, jak bychom si představovali, proto buďte připraven(a) na situaci, kdy nebude nějaká technologie pracovat správně. Využívá-li Váš DUM Internet, přineste si na flash disku off-line řešení, i když nebude plnohodnotné on-line verzi. Máte-li vytvořen Váš DUM pro konkrétní interaktivní tabuli, mějte v záloze uloženou verzi i v jiném formátu atp.
6. **Doneste na prezentaci další materiály,** které při využití DUM používáte, nebo s ním souvisejí a předejte je porotě. Může se jednat o fotografie, metodické listy, portfolia výstupů žáků atp.
7. **Respektujte autorská práva.** Správnému citování zdrojů přikládejte obzvlášť pozornost. Právě do této oblasti často míří kritika, protože chyby lze poměrně jednoduše rozpoznat.
8. **Zveřejněte informace o tvorbě a používání DUMů** nebo realizaci projektů na webu Vaší školy. Porotci se na školní web rádi dívají a ještě raději informace nacházejí. Pokud se přihlásíte do soutěže o nejlepší výukový projekt (nebo např. o získání certifikátu [eTwinning Quality Label](#)), může být absence informací na webu školy vnímána jako zásadní nedostatek. Kdo neumí své pedagogické výsledky sdílet a šířit, má k ocenění o krok dále.
9. **Na přehlídce vezměte i své žáky** a nechte je výukový materiál prezentovat nebo Vám alespoň asistovat. Tuto možnost je nutné dopředu konzultovat s organizátory. Zkušenosti ukazují, že přítomnost dětí často osloví několik účastníků a někdy i porotců a k ceně publika máte hned o kousek blíže. Pokud nebude využití přítomnosti dětí prvoplánové, ale z hlediska vzdělávacího významu prezentovaného záměru smysluplné, pak nelze asi nic namítat a jistě se tím od ostatních odlišíte.
10. **Sdílejte své DUMy s dalšími učiteli,** mluvejte a piště o tom, jak to děláte, zapojte se do nějaké profesní komunity. Pomoci Vám může například [Metodický portál RVP.CZ](#), pomocí kterého můžete diskutovat, sdílet a doporučovat vlastní práci, ale také se učit z práce ostatních učitelů.